

Pedagogien News

NOVEMBER 2021

I Pedagogien tas alla tillfällen för bildning av innevånarna och nu är orden *kontronym* och *retronym* aktuella.

Valfri – en kontronym

Under de senaste tre decennierna har valfrihet stått högt på den politiska agendan i Pedagogien. En lång rad skolreformer har genomförts i valfrihetens tecken, varav den mest genomgripande var kommunaliseringen för 30 år sedan, tätt följd av den så kallade huvudmannafriheten. Målsättningen var att alla elever skulle få gå i den skola de själva ville och att föräldrar skulle ha rätt att välja en skola med en speciell inriktning åt sitt barn om de så önskade. Skolan skulle inte bara vara fri utan också valfri. Dock inte frivillig.

Denna målsättning gick stick i stäv med den politik som en gång i tiden legat bakom framväxt av "en skola för alla" under det pedagogiska folkhemsbygget. Då skulle skolan vara en smältdegel för landets alla barn. Centralstyrning och likriktning gällde överallt i hela Pedagogien. När staten släppte driften av skolan till kreti och pleti tog marknadskrafterna vid. All-experten Pia Get menar att konkurrens alltid är bra eftersom kampen mellan tillgång och efterfrågan höjer kvaliteten. Marknadskrafter skulle också tvinga skolorna att ta större hänsyn till elevers och föräldrars behov.

Efter 30 år med fria skolval och en av konkurrens och vinstintresse präglad skolmarknad står det klart att marknaden gjort sitt jobb. Skoldifferentieringen

har gått långt och skolan sägs nu bidra till den allt ökande segregationen i samhället. Eftersom föräldrar väljer olika skolor till sina barn är det framgångsrikt för skolor att profilera sig och satsa på olika saker. I en marknadsekonomi handlar det om att hitta sin nisch.

– Vad vi inte tänkte på var att när en skola blir bättre på något så blir ju alla andra skolor relativt sätt sämre, säger Pia Get. Om skolor tillåts vara olika får ju eleverna olika utbildning.

Ett problem som många lyfter idag är att valfriheten inte kommer alla barn till godo eftersom en del föräldrar inte gör något aktivt val för sina barn och en del som gör val ändå inte kommer in på de skolor de valt eftersom platserna inte räcker till. Vanliga urvalskriterier för populära pedagogiska skolor är antingen hög ranking på *Pedagogien topp hundra* eller kort körtid till skolan medan andra skolor framhåller antal stjärnor på skolrestaurangen, närhet till padelbanor eller förtur för barn som har husdjur och därmed anses lugnare. Alla urvalskriterier utdöms av undervisningsverket som orättvisa eftersom samtliga utestänger vissa barn men ger förtur åt andra.

– Så kan vi inte ha det, säger undervisningsministern A. Eneback. Viktigast av allt är att vi har en likvärdig skola! Ingen ska behöva gå i en skola som är sämre! Alla ska kunna välja den bästa skolan!

Utredningsexpert J.T. Fluga har därför presenterat ett förslag som går ut på att skolplatser alltid ska lottas ut bland alla elever som kan tänkas vilja gå där, dels

de som bor i närheten, dels de som väljer skolan i fråga.

– Men hur blir det då med valfriheten? frågar vi Pia Get.

– Ja men det är inga problem. Processen är fortfarande valfri! Fritt att välja för den som vill, men fritt från att välja när platserna fördelas.

Närvaro – en retronym

Fram till och med år 2019 betydde *skolnärvaro* att elever satt på sina platser i sitt klassrum. Efter många månader med digital undervisning har Pedagogien fått förtydliga att nu är det *skolhusnärvo* som gäller.

Yrkestitel

För ett par decennier sedan skulle ordet lärare ersättas av ordet pedagog i Pedagogien. Nu har man valt att återgå till det tidigare språkbruket eftersom ingen längre var säker på vad en *talpedagog* hade för specialitet. Nu får talpedagoger återigen tituleras matematiklärare.

Högskoleprovet

I Pedagogien har högskoleprovet nyligen genomförts. Här får du chansen att testa dina kunskaper på en av frågorna ur provets matematikdel.

Om du helt slumpvis väljer ett av följande svar, hur stor är sannolikheten att du får rätt?

- a) 25%
- b) 50%
- c) 60%
- d) 25%

Motivera!

En *kontronym* är ett ord som betyder sin egen motsats, som att *grina* liksom *valfri*.

En *retronym* är ett ord eller en fras som har skapats för en redan namngiven företeelse, till följd av att det ursprungliga ordets betydelse har vidgats.